

ESG og Landbruget

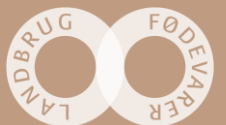
- Hvilke krav, hvorfra og hvordan?

Gråsten Landbrugsskole 16. december 2021

Kirsten Marie Risbjerg, specialkonsulent, SEGES Erhvervsøkonomi

Noget af det bedste i verden

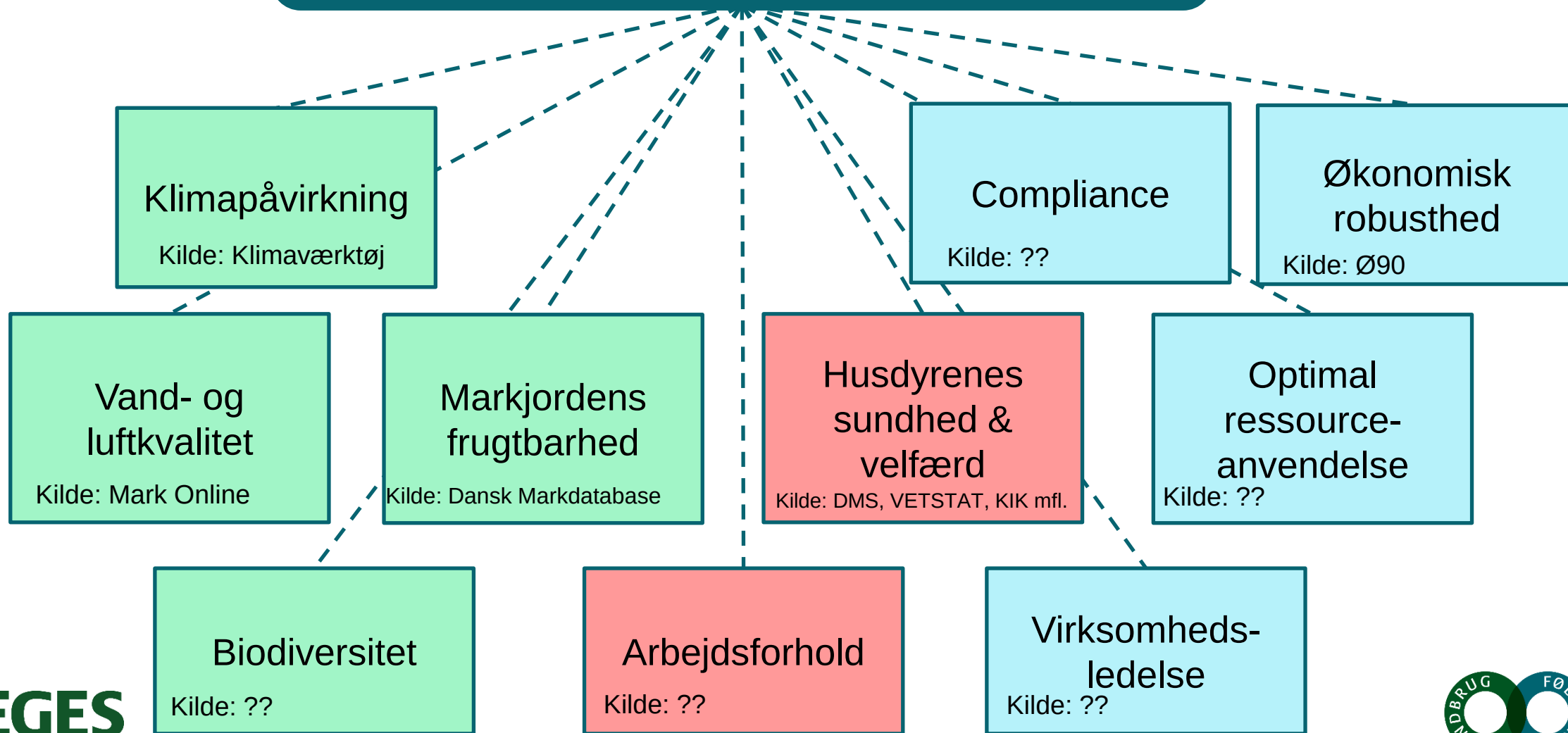
STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug



ESG-måling og – afrapportering – hvorfor og hvordan?

- Nye mål og målsætninger indenfor bæredygtighed
- At kunne rykke sig (virkemiddelkatalog)
- At vise, at man har rykket sig

ESG-ledelsesrapport



Indikatorer – eksempler

E

Klima:

Emissioner fra bedriften (CO₂-eq)

Emissioner pr. produkt (CO₂-eq)

Biodiversitet:

Naturtjek

Vand- og Luftkvalitet:

Ammoniakfordampning i marken (kg. N/ha)

Fosforoverskud

Belastningstal (ja/nej)

Markjordens frugtbarhed:

Andel af jordprøver indenfor optimum

Tiltag mod jordpakning

S

Husdyrenes sundhed og velfærd:

Dødelighed

Antibiotika

Hjerteordningen

Arbejdsforhold:

Arbejdsulykker

Involvering af medarbejdere i drift og udvikling

Tage ansvar for de, der står udenfor arbejdsmarkedet

Medvirke til at uddanne fremtidens landmænd

G

Compliance:

Anvendelse af anerkendte styringssystemer til planlægning og forvaltning af ressourcer

Økonomisk Robusthed:

Afkastningsgrad

Soliditetsgrad

Virksomhedsledelse:

Nedskrevet og anvendt strategi

Risikoafdækning

Planer for drift ved kritiske nedbrud og truende kriser

Optimal ressourceanvendelse:

Fremstillingspris



Virkemidler til bedriftens bæredygtige udvikling

- Virkemidlerne er konkrete eksempler på tiltag der bidrager til en bæredygtig udvikling på bedriften
- Der kommer virkemidler til marken, griseproduktion, kvæg og fjerkræ
- Der er udvalgt virkemidler fra en lang ønskeliste. Prioriteringen er baseret på ressourcer og virkemidler med mest relevans og effekt er udvalgt.
- Endelig præsenteres virkemidlerne i et inspirationskatalog til ESG-afrapportering samt i en opdateret version af Klimakataloget, med landmanden og rådgiveren som målgruppe

SEGES

UDBRINGNING AF GYLLE MED SLÆBESKO I VINTERSÆD

SÅDAN VIRKER TILTAGET

Ved benyttelse af slæbeskoteknologier til udbringning af gylle trykkes der riller i jordoverfladen, som gyllen efterfølgende placeres i. Placeringen i rillerne reducerer gyllens overfladeareal, hvilket reducerer ammoniaktabet. Det forbedrer gødningsværdien af den udbragte gylle. Teknologien kan med fordel benyttes i etableret vintersæd, hvor der ikke er krav om nedfældning eller forurening.

Eksempel

Et landbrug på 300 malkekoer producerer årligt cirka 45.000 kg kvælstof i husdyrgødning. Under antagelse af at 15 procent af gyllen udbringes på marker med etableret vår- og vintersæd, og at udbringningen sker ved brug af slæbesko fremfor ved slangeudlægning, vil brugen af slæbesko årligt reducere bedriftens ammoniaktab med 490 kg kvælstof.

Vær opmærksom på, at slæbeskoteknologien ikke kan erstatte behovet om nedfældning eller forurening af gylle i græs og på ubevoksede arealer.

Økonomi

adfa sdfoad faasdfs dthf sdsad faef adfa sd faef faasdfs dthf sdsad faef.

Sideeffekter

Trækkraftbehovet ved udbringning med slæbesko er højere end ved udbringning med slæbeslanger. Det øger marginalt brændstofforbruget og vedligeholdelsesomkostninger, og omkostningen ved udbringning med slæbesko er derfor normalt lidt højere end ved brug af slæbeslanger.

Sådan kommer du i gang

1. **KONTAKT** den nærmeste maskinstation for at høre, om de har mulighed for at udbringe gylle med slæbesko. Der er i dag cirka 100 Bomschlydtemer i Danmark, så de fleste maskinstationer vil have teknologien – eller vide, hvem der har den.
2. **VEJL** OPMÆRKSOM PÅ, at arbejdsbredden af slæbeskoteknologien passer til afstand mellem de anlagte plejespor i afgrøden.
3. **UDBRING** GYLLEN med slæbesko helt på samme måde som ved brug af slæbeslangebæreteknologien.

BENYT GYLLEFORSURING TIL AT REDUCERE AMMONIAKTABET

SÅDAN VIRKER TILTAGET

Ved tilsætning af eksempelvis svovlsyre til gylle i lagertank eller i forbindelse med gyllens udbringning sænkes gyllens pH-værdi. pH-sænkningen betyder, at en større andel af gyllens kvælstofindhold forbliver på ammoniumform (NH4), hvilket reducerer risikoen for tab af ammoniak (NH3).

Eksempel

Et landbrug på 300 malkekoer producerer årligt cirka 45.000 kg kvælstof i husdyrgødning. Under antagelse af at 15 procent af gyllen udbringes i etablerede kornafgrøder, og at denne gylle forsurets i forbindelse med udbringningen, vil benyttelsen af forsuren årligt reducere bedriftens ammoniaktab med 400 kg kvælstof.

Hjelpe gældende lovgivning skal gylle udbragt til arealer uden afgrøder og til fodergræs omten nedfældes eller forures. Der kan derfor alene indregnes en ammoniakværdi ved forurening af gylle udbragt til eksempelvis etablerede kornafgrøder.

Økonomi

adfa sdfoad faasdfs dthf sdsad faef adfa sd faef faasdfs dthf sdsad faef.

Sideeffekter

Ved udbringning af gylle forsuret med svovlsyre tilføres gyllen normalt en uønsket væremåde til afgrødens svovlbehov. Forurening reducerer derfor omkostninger til indkøb af den svovlsyre, der ofte tilføres afgrøder. Svovlsyre er stærkt artdens. Håndtering af svovlsyre må derfor ikke ske uden den nødvendige ekspertise og arbejdsbeskyttelse.

Sådan kommer du i gang

1. **KONTAKT** den nærmeste maskinstation for at høre, om de har mulighed for at forsure den gylle enten i den gylletank eller i forbindelse med udbringningen. Længt de fleste maskinstationer råder i dag over teknologien.
2. **HVIS DU ØNSKER AT FORSURE I GYLLETANK**, skal du være opmærksom på, at tanken ikke må være helt fuld, og at tanken skal omrøres i forbindelse med forureningen.
3. **HVIS DU ØNSKER AT FORSURE I FORBINDELSE MED UDBRINGNINGEN**, skal gyllen udbringes på samme måde som ved ikke-forsuret gylle.

NEDFÆLD DIN GYLLE FØR SÅNING

SÅDAN VIRKER TILTAGET

Ved nedfældning i ubevokset jord placeres gyllen under jordoverfladen. Det begrænser markant risikoen for ammoniaktab, hvilket forbedrer gyllens kvælstofeffekt. Ammoniaktabet ved nedfældning af gylle før såning af afgrøden er lavere end

Eksempel

Et landbrug på 300 malkekoer producerer årligt cirka 45.000 kg kvælstof i husdyrgødning. Under antagelse af at 15 procent af gyllen udbringes i etablerede kornafgrøder, og at denne gylle forures i forbindelse med udbringningen, vil benyttelsen af forsuren årligt reducere bedriftens ammoniaktab med 400 kg kvælstof.

Hjelpe gældende lovgivning skal gylle udbragt til arealer uden afgrøder og til fodergræs omten nedfældes eller forures. Der kan derfor alene indregnes en ammoniakværdi ved forurening af gylle udbragt til eksempelvis etablerede kornafgrøder.

Økonomi

adfa sdfoad faasdfs dthf sdsad faef adfa sd faef faasdfs dthf sdsad faef.

Sideeffekter

Ved udbringning af gylle forsuret med svovlsyre tilføres gyllen normalt en uønsket væremåde til afgrødens svovlbehov. Forurening reducerer derfor omkostninger til indkøb af den svovlsyre, der ofte tilføres afgrøder. Svovlsyre er stærkt artdens. Håndtering af svovlsyre må derfor ikke ske uden den nødvendige ekspertise og arbejdsbeskyttelse.

Sådan kommer du i gang

1. **BEKENDT**, at du vil nedfælde din gylle før såning i stedet for at slangeudlægge den i den etablerede afgrøde.
2. **PRIORITER** UDBRINGNING i perioder, hvor jorden er så tør, at udbringningen ikke fører til

Kernefortælling – rammen for ESG-rapporten

ESG-rapporten er mere end bare tal



Hvad er en kernefortælling?

Kernefortællingen i ESG-rapporten består af tre hovedelementer:

- 1) **Din personlige fortælling om gården.** Hvem er I? Hvad er jeres værdigrundlag? Hvad er I stolte af?
- 2) **Gårdens milepæle gennem den tid du har haft den.** Her skal du prøve at fokusere på de vigtigste milepæle som er relevante i en ESG-rapport. Dvs. de skal gerne handle om positive miljømæssige, sociale eller forretningsmæssige udviklinger. Har du mange at vælge imellem, der alle sammen er vigtige, tager du de nyeste.
- 3) **Dit personlige fokusområde.** Her skal du fokusere på ét område fra ESG-rapporten som er dit personlige hjertebarn – noget du virkelig ønsker at arbejde på at forbedre.

Kernefortælling



Gårdens historie og værdigrundlag

I 2008 overtog jeg gården efter min far og er nu 3. generation på gården, hvor min far stadig hjælper til.

I starten troede jeg, at det rigtige var hurtigt at skalerede bedriften og køre gården som en industri. Men da vi ville udvide, satte først miljøhensyn og senere finanskrisen en stopper for den tanke.

Det tvang mig fra starten til at opbygge det værdigrundlag, der stadig kendetegner min bedrift:

- Vi skal holde gården i en størrelse, hvor vi selv kan være med til alt. Det er stadig det, der er motivationen i dagligdagen.
- Vi skal have fokus på at få det bedste ud af det, vi har, og dermed løbende udvikle os.

Milepæle i gårdens historie

- Vi fik malke-robotter i 2010: Vi har oplevet det som en fordel for køerne og vores arbejdsmiljø.
- I 2014 blev en stor del af vores JB11 jorde omlagt fra intensivt landbrug til græsmarker, hvilket reducerede vores CO2 udledning og øger biodiversiteten på gården.
- Vi blev økologisk certificeret i 2016: Både dyrevelfærdsmæssigt og økonomisk har det været en positiv udvikling. Som økologiske landmænd har vi to dyrevelfærdshjerter.
- Vi er næsten selvforsynende med foder. P.t. afprøver vi modeller for selv at producere protein, det eneste foder vi stadig køber.
- Nu er vi der, hvor vi kan udvide ude at gå på kompromis med vores værdigrundlag

Mit fokusområde

- Mit personlige fokusområde er dyrevelfærd. Motivationen for dette fokus er både etisk og økonomisk. Etisk betyder det noget, at jeg kan se, at dyrene har det godt. Økonomisk viste omstillingen til økologi, at bedre dyrevelfærd giver mere mælk og færre omkostninger pr. ko.

**Ambitionen og
motivationen**



- Første skridt på vejen er at bygge en ny stald med mere plads pr. ko, velfærdsområder og bedre mulighed for isolation.
- Målet er, at alle gårdens tal for dyrevelfærd skal ligge over landsgennemsnittet fra 2022 og frem.
- Derudover er det et mål at få et tredje dyrevelfærdshjerte i 2023.

Mål og skridt på vejen



- I 2020 lykkedes det os at nedbringe ko- og kalvedødeligheden markant sammenlignet med 2019, således at vi nu ligger under landsgennemsnittet.

Status



Kernefortælling - gruppeopgave

- Sæt jer sammen 3 og 3
- Tag udgangspunkt i et landbrug, som en af jer kender godt, f.eks. en arbejdsplads eller den fædrene gård
- 1 i hver gruppe er nu hovedperson og bliver "interviewet" af de 2 andre, så I får en snak i gruppen ud fra interviewguiden
Skriv hovedpunkterne, I kommer frem til, ned i stikordsform
- Til sidst samler vi op i klassen: Hvordan kan en kernefortælling se ud?

ESG-LEDELSESRAPPORT 2021

Miljømæssige (E), sociale (S) og virksomhedsledelse (G)

Landbrugsvirksomheden

Ejerleder

Landbrugsvej 1

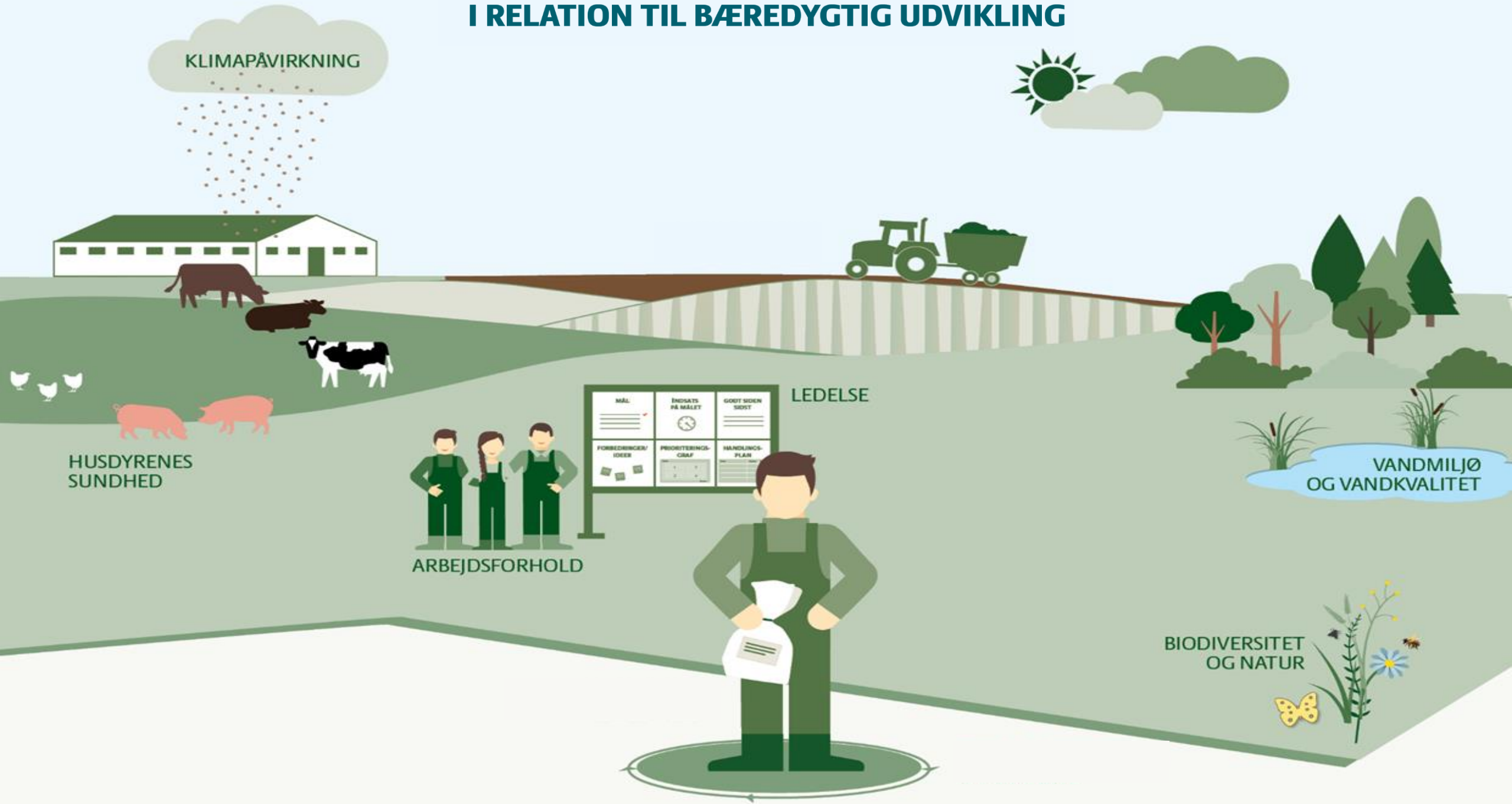
1234 Landbruget

CVR nr: 12345678



STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

EN LANDBRUGSBEDRIFTS FORRETNINGSMODEL I RELATION TIL BÆREDYGTIG UDVIKLING



Indhold i virksomhedens ESG-ledelsesrapport

1. Ledelsesberetning
2. Iværksatte tiltag for en bæredygtig udvikling
3. Fremtidige tiltag for en bæredygtig udvikling
4. ESG-forhold i virksomheden
5. Anvendt praksis

Miljømæssige forhold (E):

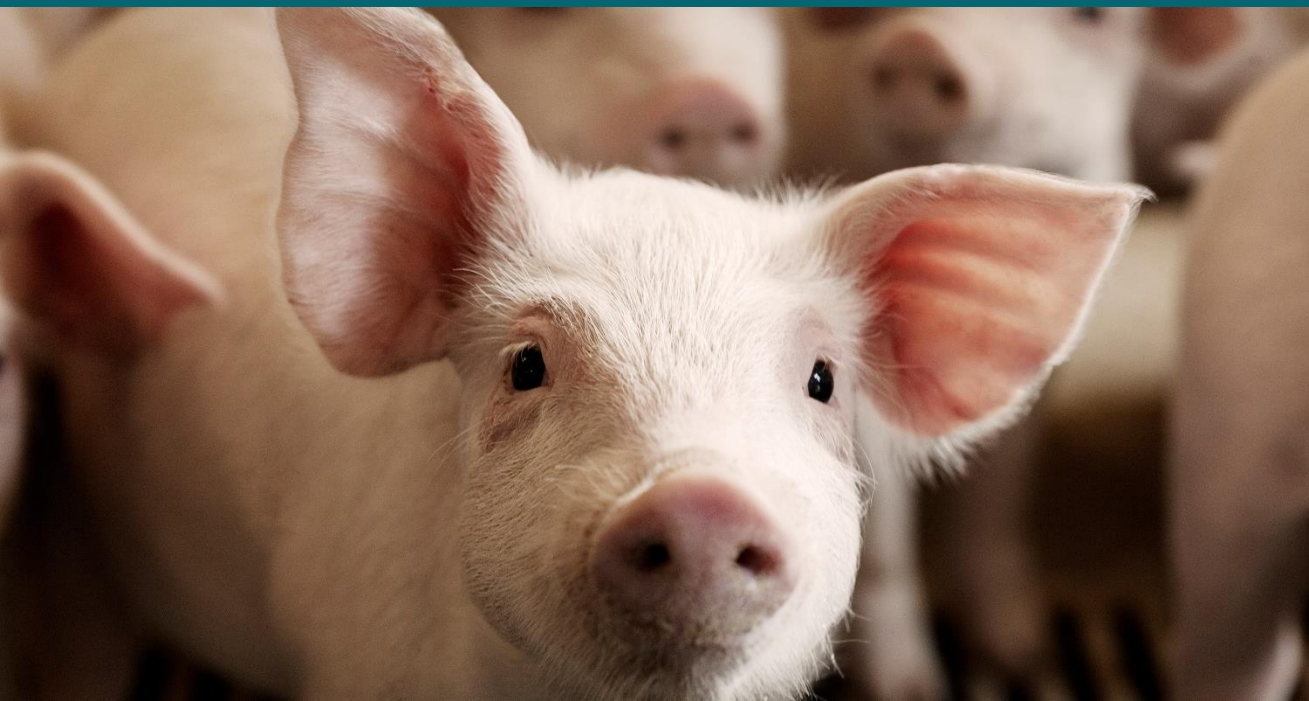
- Klimaudledning
- Natur og biodiversitet
- Vand og luftkvalitet

Sociale forhold (S):

- Grisenes sundhed og velfærd
- Arbejdsforhold og arbejdsmiljø
- Socialt ansvar

Forhold i virksomhedsledelsen (G):

- Virksomhedsledelse
- Compliance
- Økonomiske nøgletal



Ledelsesberetning

VIRKSOMHEDENS VISION:

Landbrugsvirksomheden er en moderne og bæredygtig svineproduktion, der i samspil med omgivelserne og samfundet giver mere tilbage, end de forbruger

VIRKSOMHEDENS MISSION:

Vi er passionerede om at udvikle morgendagens virksomhedslandbrug, der leverer bæredygtige fødevarer til kunder verden over

KONKRETE TILTAG:

Miljømæssig bundlinje

Vi får lavet klimaregnskab for 2020 og klimahandleplan for bedriften.

For at reducere virksomhedens klimapåvirkning, undersøger vi mulighederne for at anvende nitrifikationshæmmere. Dette forventes at reducere virksomhedens klimapåvirkning med 120 – 250 ton CO₂-eq pr. år.

Samtidig undersøges mulighederne for at anvende græs ift. kulstoflagring.

Social bundlinje

Der bliver i 2021 afholdt kursus i arbejdssikkerhed for alle medarbejdere.

Ledelsesmæssig bundlinje

Vi har et mål om mindsket ressourceforbrug med 5 % på indkøb af gødning og 8 % på brændstof til marken.



Hos Landbrugsvirksomheden driver vi landbrug med fokus på dyrevelfærd, bæredygtighed, miljø, socialt ansvar samt økonomisk ansvarlighed.

Vi er stolte landmænd, der ikke går på kompromis med kvalitet og effektivitet. Vi arbejder hver dag for at skabe den bedste dyrevelfærd, de bedste omgivelser for vores medarbejdere og de bedste resultater i vores landbrug – både i effektivitet og på bæredygtighed.

Iværksatte tiltag for en bæredygtig udvikling

Miljømæssige tiltag	Sociale tiltag	Tiltag for virksomhedsledelsen
• Vi har i 2020 haft fokus på at udlægge ukurante produktionsarealer til natur for at styrke naturen samt øge produktiviteten • Vi laver gylleanalyser fra al gylle – gødsningen tilpasses ud fra analyserne • Kompost fra genbrugsstation spredes ud på markerne for at forbedre jordkvaliteten	• Vi er med i flere projekter, der skal styrke dyrevelfærden blandt vores grise. Eksempelvis har vi et stort fokus på livsydelsen på vores søer. • Vi investerer i relevant teknologi for at lette manualet arbejde og forhindre nedslidning • Vi har fokus på løbende at involvere vores omgivelser og samfund, ved at invitere indenfor i staldene.	• Åbenhed omkring virksomheden

Fremtidige tiltag for en bæredygtig udvikling



Tiltag for en bæredygtig udvikling:

Vi arbejder med en lang række af tiltag, som alle bidrager til vores bæredygtige udvikling i fremtiden.

Vi har bl.a. fokus på nedenstående tiltag, der skal styrke virksomhedens bæredygtige udvikling, ligesom det skal forbedre indikatorerne i vores ESG-rapportering:

Klimapåvirkning:

Vi får lavet klimaregnskab for 2020 og klimahandleplan for bedriften.

For at reducere virksomhedens klimapåvirkning, undersøger vi mulighederne for at anvende nitrifikationshæmmere.

Dette forventes at reducere virksomhedens klimapåvirkning med 120 – 250 ton CO₂-eq pr. år.

Samtidig undersøges mulighederne for at anvende græs ift. kulstoflagring.

Natur og biodiversitet:

Vi har løbende fokus på at styrke virksomhedens natur og biodiversitet. Derfor har vi igangsat et NaturTjek, som skal kortlægge og styrke naturen og biodiversiteten på vores arealer.



Miljømæssige forhold i virksomheden

Beskrivelse af forhold

Klima	Natur og biodiversitet	Vand- og luftkvalitet
Landbrug & Fødevarer præsenterede i 2019 en ambition om at være klimaneutrale i 2050, og rejsen imod klimaneutralitet er allerede begyndt. Klimapåvirkning fra landbrugets primærproduktion kommer bl.a. fra udledning af kulstofdioxid (CO₂), fra energiforbrug og organogene jorde, lattergas (N₂O) fra gødningsudbringning samt metan (CH₄) fra dyrenes fordøjelse samt fra gødningsopbevaring. Klimaindsats er et afgørende tema bl.a. som følge af landbrugets egen vision om klimaneutral fødevarerproduktion i 2050. Klimatiltag kan i mange tilfælde spare på ressourcer og dermed forbedre økonomien.	Biodiversitet betyder mangfoldigheden af levende organismer. Ordet er dannet af ordene "bio", der betyder liv, og ordet "diversitet", der betyder forskellighed. For at sikre mangfoldigheden af liv er det væsentligt at have fokus på de arter, der er mest akut truede. Det vil sige de arter, der er i størst risiko for at forsvinde fra et område eller helt at uddø. Det handler derfor om at sikre og bevare sjældne og truede arter, der hvor de er. Landbruget kan gøre en positiv forskel for naturen og biodiversiteten, fordi tabet af biodiversitet først og fremmest skal standses på selve naturarealerne. Mange af Danmarks naturarealer ejes af landmænd. På virksomhedsniveau kan den enkelte landmand gøre en indsats, og prioriteringen af indsatsen bør tage udgangspunkt i de eksisterende naturarealer.	For at virksomheden kan bidrage til en positiv udvikling af Danmarks luft- og vandressourcer skal der sættes fokus på sammenhængen og afhængigheden mellem de landbaserede landbrugsaktiviteter og vand- og luftkvalitet. Indikatorerne inden for dette område viser således virksomhedens bidrag til hhv.: • Aktivt at sikre vandrelaterede økosystemers robusthed i landskabet. • At reducere tabet af kvælstof (N) og fosfor (P) fra landbrugsarealer til vandmiljøet. • At begrænse forbruget af planteværn på vores landbrugsarealer. Resultaterne herunder viser virksomhedens bæredygtighed samt dens udvikling i forhold til indikatorerne inden for temaet vand- og luftkvalitet.

Miljømæssige forhold i virksomheden

	Indikator	Enhed	2021	Sammenligningsgrundlag
Klima	Emissioner pr. produkt	CO ₂ -eq		
	Samlet emission fra virksomheden	CO ₂ -eq	12.839	
Biodiversitet	Er der lavet NaturTjek på ejendommen	Ja/Nej	Nej	
Vand og luftkvalitet	Ammoniakfordampning i marken	Kg N/ha	17,5	
	Ammoniakfordampning fra stalden			
	Fosforoverskud	Kg P/ha	6	5,7-12 ¹
	Planteværn (belastningstal)	B/ha	2,1	

¹ Gennemsnit for planteavlsbrug og husdyrbrug (2015-2019), som indgår i Landovervågningsoplande 2019 NOVANA

A man with short grey hair, wearing a blue and white work jacket, is holding a small white piglet in his arms. He is standing in a large industrial facility, likely a factory or warehouse, with metal structures and overhead lights visible in the background. A semi-transparent teal banner is overlaid across the middle of the image, containing the text "Sociale forhold i virksomheden".

Sociale forhold i virksomheden

Beskrivelse af forhold

Husdyrenes sundhed og velfærd	Arbejdsforhold og arbejdsmiljø	Socialt ansvar
Sunde husdyr er fundamentet for en høj bæredygtighed på virksomhedsniveau og er derfor et væsentligt område for virksomhedens bæredygtige udvikling. Eksempelvis tilstræbes et tilpas antibiotikaforbrug og en lav dødelighed. Det er også en forudsætning for en ressourceeffektiv og bæredygtig produktion samt god produktionsøkonomi og værdi i eksporten. Husdyrenes sundhed er også et væsentligt parameter ift. de andre temaer i Rapport for bæredygtig udvikling. Fx vil en god husdyrsundhed påvirke økonomien positivt, grundet en højere foderudnyttelse og færre udgifter til pasning, behandling osv. Ligeledes vil sunde husdyr bidrage positivt til miljøbelastningen, idet der produceres en større mængde fødevarer pr. forbrugt ressource.	Arbejdsforhold er her dækkende for forholdene vedrørende relationen mellem arbejdsgiveren og de beskæftigede. Relationen mellem arbejdsgivere og lønmodtagere er en hjørnesten i den bæredygtige udvikling i landbruget, da denne relation kan være udslagsgivende for gennemførelsen af mange andre forbedrende tiltag. Sikre og stabile arbejdsforhold er grundlaget for, at virksomheden som helhed kan udvikle, igangsætte og implementere de tiltag, der skaber en vækst i balance på alle andre parametre. Resultaterne her er hentet ved at spørge virksomhedens medarbejdere samt ledelsen i virksomheden. Det skal derfor understreges, at disse svar naturligvis er subjektive og skal behandles derefter.	En del af landbrugsvirksomhedens sociale ansvar handler om at skabe relationer til det omgivende samfund ved at være åben og imødekommende. Det handler om at tage ansvar for de mennesker, der står udenfor arbejdsmarkedet, ved at tilbyde fleksible arbejdspladser med forståelse og respekt for den enkelte medarbejders mulighed for arbejde, hvad enten det er fysiske eller psykiske udfordringer. Ligeså handler det om at tage ansvar for fremtidens landmænd ved at tage elever, studerende mv. ind i virksomheden.

Sociale forhold i virksomheden

	Indikator	Enhed	2021	Sammenligningsgrundlag
Grisenes sundhed og velfærd	Dødelighed: slagtesvin (30-110 kg) døde + kasserede	Pct.	3,4	3,4 ¹
	Dødelighed: Pattegrise inkl. dødfødte (0-7 kg)	Pct.	19,8	23,1 ¹
	Dødelighed: Smågrise (7-30 kg)	Pct.	3,5	3,6 ¹
	Dødelighed: Søer	Pct.	11,0	12,9 ¹
	Antibiotikaanvendelse: Pattegrise, søer, gylte og orner	ADD	2,8	3,2 ²
	Antibiotikaanvendelse: Fravænnede grise op til 30 kg	ADD	11,5	17,2 ²
	Antibiotikaanvendelse: Slagtesvin og polte	ADD	3,5	4,4 ²
	Bemærkninger i DANISH	Ja/nej	Ja	
	Deltagelse i hjerteordning	Ja/nej	Ja	
Socialt ansvar	Tage ansvar for dem, der står udenfor arbejdsmarkedet	Antal ansatte på tilskudsordninger eller lignende	1	
	Uddanne fremtidens landmænd ved at tage praktikanter, elever og studerende ind	Antal praktikanter, elever og studerende	3	

¹ Landsgennemsnittet for produktivitet 2019

² Grænseværdier fra Fødevarestyrelsens gulkortordning (2019)

Sociale forhold i virksomheden

	Indikator	Enhed	2021	2020
Arbejdsforhold og arbejdsmiljø	Vi har ordnede ansættelsesforhold for vores medarbejdere		4,5	
	Vi bruger de lovpligtige indsatser for arbejdssikkerhed som afsæt for hele tiden at forbedre sikkerheden	1 Nej 2 I lav grad	4	
	Vi forebygger arbejdsulykker og følger op, hvis der sker en ulykke eller en nærvæd-ulykke	3 I nogen grad 4 I høj grad	3,5	
	Vi informerer om og involverer medarbejderne i virksomhedens drift og udvikling	5 I meget høj grad	4	
	Vi har fokus på sundhed og trivsel i den daglige ledelse og drift af virksomheden		4	
	Ulykker i virksomheden	Antallet af ulykker	0	
	Sygdom og arbejdsskader	Antal sygedage	2/pers	coronakarantæne
	Uddannelse eller anden kompetenceudvikling	Antal dage pr. medarbejder afsted	1	

A photograph of two women standing in a field of tall, golden wheat. The woman on the left has blonde, curly hair and is wearing a brown quilted vest over a white long-sleeved shirt and grey jeans. She is gesturing with her right hand towards the horizon. The woman on the right has brown hair tied in a bun and is wearing a dark blazer over a white shirt and dark jeans. She is holding a tablet computer in her right hand and has a dark bag slung over her shoulder. In the background, there is a line of trees under a cloudy sky. A dark teal horizontal band is superimposed over the middle of the image, containing the title text.

Forhold i virksomhedsledelsen

Beskrivelse af forhold

Virksomhedsledelse	Compliance	Økonomi
God ledelse, herunder strategiarbejde, personaleledelse, risikoafdækning og organisering m.m., er alle vigtige aktiviteter for en modstandsdygtig, tilpasningsdygtig og udviklingsorienteret landbrugsvirksomhed. Ledelse af virksomheden er et nødvendigt fundament for at kunne identificere og prioritere ressourcer og handlinger, der bidrager til virksomhedens bæredygtige udvikling. Ledelse er dermed et afgørende og væsentligt element i en virksomheds bæredygtige udvikling. Resultaterne her er hentet ved at spørge virksomhedens interessenter samt ledelsen i virksomheden. Det skal derfor understreges at disse svar naturligvis er subjektive og skal behandles derefter.	Arbejdsforhold er her dækkende for forholdene vedrørende relationen mellem arbejdsgiveren og de beskæftigede. Relationen mellem arbejdsgivere og lønmodtagere er en hjørnesten i den bæredygtige udvikling i landbruget, da denne relation kan være udslagsgivende for gennemførelsen af mange andre forbedrende tiltag. Sikre og stabile arbejdsforhold er grundlaget for, at virksomheden som helhed kan udvikle, igangsætte og implementere de tiltag, der skaber en vækst i balance på alle andre parametre. Resultaterne her er hentet ved at spørge virksomhedens medarbejdere samt ledelsen i virksomheden. Det skal derfor understreges, at disse svar naturligvis er subjektive og skal behandles derefter.	En sund økonomi er en del af en virksomheds bæredygtighed. Samtidig er det en væsentlig forudsætning for, at virksomheden kan agere bæredygtigt i bred forstand, at virksomheden er økonomisk robust. Det skyldes, at bæredygtighed eller transformationen til en bæredygtig virksomhed er forbundet med økonomisk krævende indsatser. En altafgørende forudsætning for en tilstrækkelig robusthed og investeringskapacitet er, at virksomheden er økonomisk rentabel, og at indtjeningen kan dække alle omkostninger. For at kunne vurdere, om en given virksomhed er økonomisk robust, er der udvalgt to nøgletal, der beskriver landbrugsvirksomhedens indtjening og konsolidering: hhv. afkastningsgrad og soliditetsgrad. Fremstillingsprisen fortæller, om virksomheden er i stand til at producere en enhed af sin vare til en konkurrencedygtig pris.

Forhold i virksomhedsledelsen

	Indikator	Enhed	2021	2020
Virksomheds- ledelse	Vi har en nedskrevet strategi for virksomheden, der sætter retning for dens udvikling	1 Nej 2 I lav grad 3 I nogen grad 4 I høj grad 5 I meget høj grad	4,5	
	Vi anvender aktivt vores strategi i ledelsen af virksomheden		4	
	Vi anvender driftsbudget for planlægning og opfølgning		3,5	
	Vi har planer for at sikre den fortsatte drift ved kritiske nedbrud og truende kriser		4	
	Vi søger inspiration og sparring fra personer udenfor virksomheden		4	
	Vi er åbne og imødekommende om vores virksomhed		5	

Forhold i virksomhedsledelsen

	Indikator	enhed	2020	Sammenligningsgrundlag*
Compliance	Bemærkninger, anmærkninger o.l. fra offentlige myndigheder, samarbejdspartnere mv.	Antal	1: For mange grise produceret	
Økonomi	Afkastningsgrad	%	9,1%	Søer 30 kg: 5,1% Slagtegrise: 5,8%
	Soliditetsgrad	%	33,5	Søer 30 kg: 22,2% Slagtegrise: 29%
	Fremstillingspris	Kr./enhed	Søer 30 kg: 359 kr./stk. Slagtegrise: 10,98 kr./kg	Søer 30 kg: 371 kr./stk. Slagtegrise: 10,99 kr./kg

* Landsgennemsnit 2020

Anvendt praksis

På de foregående sider rapporteres indikatorer for virksomhedens bæredygtige udvikling indenfor seks områder. Områderne er listet overfor. Indikatorerne er anbefalet i en ESG-kontekst og er udpeget i projektet *Virkemidler til en handlingsorienteret bæredygtig landbrugsproduktion*.

En landbrugsvirksomheds bæredygtige udvikling er kompleks, og derfor varierer indikatorerne også i vid udstrækning, hvad angår værdi og form, eksempelvis fra decimaltal til geografiske kort.

For valget af indikatorer har vi tilstræbt at:

- de er de væsentligste indikatorer for bæredygtig udvikling
- de er mulige at indsamle data og dokumentation for
- de kan reproducere og kan derved kontrolleres.

Rapporten giver virksomheden mulighed for at vise udviklingen over tid for de enkelte indikatorer. Der kan være flere årsager til, at en virksomhed ændrer status på en eller flere indikatorer. Fx. ændringer i sædskiftet, ændringer i markedsforhold eller andre udefra kommende faktorer.

Rapporten egner sig ikke til benchmarking mellem virksomheder.

Område	Kort beskrivelse
Virksomhedsledelse	Ledelsens evne til at skabe en tilpasningsdygtig og udviklingsorienteret virksomhed
Arbejdsforhold	Virksomhedens evne til at skabe sikre, stabile og udviklende arbejdsforhold for virksomhedens medarbejdere
Klimapåvirkning	Virksomhedens evne til at reducere klimagas-emissioner
Biodiversitet og natur	Virksomhedens evne til at beskytte levesteder for truede og sjældne arter
Vandmiljø og luftkvalitet	Virksomhedens evne til at beskytte det omgivende miljø mod næringsstoffer og miljøfremmede stoffer.
Husdyrenes sundhed	Virksomhedens evne til at sikre et højt sundheds- og velfærdsniveau for husdyrene.

ESG-rapport - gruppeopgave

- Sæt jer sammen 2 eller 3 efter produktionsgren
- Tag udgangspunkt i et landbrug, som en af jer kender godt, f.eks. en arbejdsplads eller den fædrene gård
- Download den relevante skabelon, kig den igennem og udfyld gerne (dele af den)
- Til sidst samler vi op i klassen: Hvad tænker I?